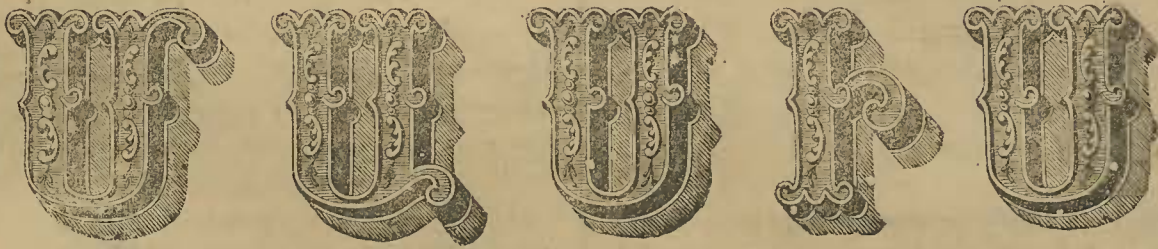

ՊԱՅՄԱՆՔ

Տարեկան գին Եւ Պարտք 8 ՄԶԸ
Պարտք 10 ՄԶԸ
Վերադարձ Եւ Պարտք 4 ՄԶԸ
Պարտք 5 ՄԶԸ
Դատարանի տնօրէնի անդամի հա-
մար 3 զուրուշ, երկու անդամի հա-
մար 2 զուրուշ, աւելի անդամներու
համար զատ սահմանափակ չի
լայ :

ԼՐԱՔԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 4 ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Օգտերն անուանուած պատճառաւ
պատերազմական գործողութիւնները
պահ մը դադարած կերպին : Եւ վերջի
փաշա հակառակ թուով կը հեռագրե-
րէ թէ ճանապարհներն ապահովելով
ուսումնասիրելի և պաշարաց նոր կա-
րաւան մը մտայուցեր է ի իշխան :
Կը ծանուցանէ նաեւ թէ ճանապարհ-
հին վրայ չեղանուած Ռուսաց զօրքը
վաներ է, և քանդակաւ կամարներն
ու հեռագրական թերթերը նորոգեր
է : Իսկ վաղա կը հեռագրէ թէ
Շիրակայի կողմը մէկը կիսաբաժնուած
միջոցին հրացանի կռիւ մ'եղեր է
առանց կարեւորութեան : Սիւլէյման
փաշայի սեպտեմբեր 27 թուով մէկ
հեռագրերը Սիւլէյմանի դիմացը կա-
մարը մը գէտ թշնամուայն յարձա-
կումն ու վանումը կը ծանուցանէ,
բայց չհաշտ թէ արդեօք Օսմանեան
զօրքը Ռուսիայի հողին վրայ տեղ
գրաւած են, և թէ կամուրջին շինու-
թիւնը լրանալով Օսմանեան բանակին
մէկ մասը դիմացի կողմն անցած է :
Եւրոպական լրագրաց տեղեկութիւն-
ները կը ծանուցանեն թէ կամարը
մինչև Սիւլէյմանի մօտ կողակալ մը յա-
ռաջացած է, ուրիշ 1884 թն Ռուսք
ամբողջութեամբ շինելով յիշեալ բերդը
ուսումնասիրած էին : Այս անգամ Օս-
մանցիք նոյն կողմն մէջ ամրութիւն-
ներ կը շինեն :

Ահմէտ Մուսթաֆա փաշայի մէկ
հեռագրերը՝ սեպտ. 29 թուով միայն
զինուորական շարժումներ և մերթ
ընդ մերթ թշնամութիւն կռիւներ կը
ծանուցանէ առանց կարեւորութեան :

Տէյի Նիւզ լրագրին Ռուսաց կող-
մէն բանակն ունեցած թղթակի-
ցն հետեւեալ հեռագրական տեղե-
կութիւնները կուտայ սեպտ. 21 ի
պատերազմին վրայ : Ընդհանուր յար-
ձակում մ'եղաւ Օսմանեան գիւր-
քերուն վրայ Լորիս Մէլիքովի զօրա-
վարին հրամանատարութեամբ և ի
ներկայութեան Միքայէլ մեծ դուք-
սին : Ռուսաց զօրքն երեք գունդի
բաժնուած էր Ռուս, Հէյկան և Շալ-
քովիքով զօրավարաց հրամանին ներ-
քեւ, և ըստ Տէյի Նիւզի թղթակի-
ցին, Մուսթաֆա փաշայի գիւրքերուն
բանակին եղող բոլոր մը, որ միայն
փաշա մ'Օսմանեան զօրաց պահպա-
նութեան յանձնուած էր, գրաւեցին :
Ասիական Եւրոպական թղթակի-
ցիքը, որոյ գրաւումը Մուսթաֆա փաշա ալ
ծանուցած և յետոյ յարած էր թէ
թշնամին անկէ յետոյ նահանջած է :
Ռուսք այս յետոյ նահանջման պատ-
ճառ ցուցած էին ջրոյ պակասութիւնը :
Տէյի Նիւզի թղթակիցը կը խոստո-
վանի թէ Ռուսք չկրնայ յառաջանալ

և գիւրքը պատերազմի դաշտին վրայ
բանակեցան հետեւեալ օրը նորէն յար-
ձակելու համար : Կըսէ նաեւ թէ Ռու-
սաց կորուստը մեծ էր, այն է՝ 4500
մեռեալ և վիրաւոր : « Ես Մէլիքովի
զօրավարին ընկերացայ, կըսէ, որ
խիստ ստորիկեան կերպիւ կը տակար
թշնամութիւն և հրացանի բռնուն կրա-
կի մը : »

Ասիայ կողմին այս պատերազմները
զրեթէ մեծ արդիւնք մը չունեցան :
Ռուսք չկրնային Մուսթաֆա փաշային
կարսի հետ ունեցած յարաբերու-
թիւնները խզել, որ իրենց նպատակն
եղած կերպիւ : Եւ Մուսթաֆա փաշա
յի վերջին հեռագրերը կը ցուցնեն
թէ Օսմանեան հրամանատարն երկա-
րածիք դէ ի մի վտանգն զգալով իւր
զօրքն Ալան-Տաղի կողմն համարձե-
րէր է, հաւանականաբար Գըղը թե-
փէն թողլով : Բայց այն բարձրաւան-
դակ գիւրքերուն վրայ հիմա ձմեռն
եկած է, և գուցէ Ռուսք և Օսման-
ցիք պիտի վտարան իրենց ձմեռնա-
տեղ միտուել, անհնար ըլլալով ասի-
ական լրագրութեան բանակիւ : Ասոր հա-
մար թերեւս Ռուսք ալ Ալեքսանդրա-
բոյ պիտի գառնան, որպէս զի դար-
նան նորէն սկսին այս պատերազմն,
որ իրենց համար ճիշդ Պէնիտէնտի ու-
տայնը դարձաւ :

Տէյի Նիւզի թղթակիցը Ռուսաց
Լորիս Մէլիքովի զօրավարին վրայ խո-
սելով այսպէս կըսէ. « Ես մէկ միայն
նշանաւոր զինուորական հրամանա-
տար մ'է, այլ և քաղաքական անձ և
գետնապետ մ'է որ դադարեալներ
ը գործադրելէ առաջ զանոնք ճշ-
դիւ կը կշռէ : Նախագոյութեան վար-
դապետութիւնն ընդունելով փառաբ-
կողայ ինձ ըսելու թէ նա երբեմն
Մակեդոնիոյ փիլիպոս թագաւորն
էր, վասն զի անոր պէս բանակցու-
թեամբ և բարեխառն ընթացքով
ձեռք բերել կրցած բանի մը համար
ճակատամարտ կամ ամրոցի վրայ յար-
ձակում ընել չուզեր : Ռուսի եթէ
նուազ փառաւոր բայց ոչ ինչ նուազ
ապահով միջոցներ նպատակին հա-
նելու առաջնորդեն, գիւրքեական
միջոցներու գիւրքու հարկ չտեսներ :
Ինք այն կարծեաց վրայ է թէ ոսկի-
բեռն է ի մ'աւելի դիւրաւ կրնայ
բերք մ'առնուլ քան թէ ահեղ բա-
նակ մը : Այսու ամենայնիւ երբ կար-
գը գայ՝ նախապես ալ արդեւքներէ
չխորշի, և ձեռք անցուցած գիւրքը
յարաւատութեամբ կը պահէ իւր գոր-
ծը շատ գիտելիքն էր : Համեմատա-
բար փոքր զօրութեամբ մէկ կողմէն
իւր գէտ ունեցած զօրաւոր թշնամ-
ւոյ մը հետ պիտի պատերազմէր և
անոր ոյժը չեղարացնէր, մինչդեռ ե-
տեի կողմը բազմութիւն և դժգոհ իս-
լամ ժողովուրդ մը կար, որ Ռուսաց
լուծը թղթակիւ և աւարաւորութիւն
ու սպանութիւն ընելու պատեհ առ-

թիւ կ'սպասէր : Ասիէ դատ՝ Ու ծովէն
մինչև Կասպից ծովը Ռուսաց սահ-
մաններուն պաշտպանութեան համար
միայն յետոյ հազար զօրք գտնուին
ալ ուշագործեան առելու է՝ Հա-
յաստանի պատերազմին վրայ դա-
տառան մ'ընելէ առաջ, որոյ հա-
մար եթէ մէկը պարսաւել պէտք է,
անոնք պիտի պարսաւին որ կողմա-
եան բանակին պէտք եղած թուաւոր
զօրութիւնը չտուին : »

Այս հատուածը կողմնակալ բա-
նակին հրամանատարաց արգարացու-
մը կրնայ համարուիլ :

Քանի մ'օրէ ի վեր Հունգարիոյ
և Թրանսիլանիոյ մէջ եղած շարժում
մ'ուշադրութեան առարկայ եղած
էր, և շարժմ օրն հեռագրերը լուր
կուտար թէ հազար հինգ հարիւր
Հունգարացի կամաւորք Թուրք-Սե-
վերինն Ռումանիա անցեր են : Անց-
եալներն արդէն լուր առեւտեցաւ թէ
Թրանսիլանիոյ մէջ ոստիկանութիւնը
գէնքեր բռնէր է, և դադանի շար-
ժում մը դուրս է Ռումանիոյ մէջ՝ Ռու-
սաց հաղորդակցութեան գիւրքերը կը
բերու և երկաթուղիները քանդակ-
համար : Եւրոպական լրագրերը կար-
ծուած են աւելի կարեւորութիւն կու-
տան այս գէտքին : Երեւի որ շար-
ժումը բազմաթիւ ճիւղեր ունէր : Ա-
լեւստի-Հունգարական ոստիկանու-
թիւնը քառասուն հազարէն աւելի
զէնք բռնած է, զորս յեղափոխա-
կանք գաղտնի գնած էին ի վիճինա-
նէրն, որոց մէջ լեհացիներ ալ կան,
ձերբակալուեցան : Ռուսներն ոստի-
կանութեան բարձր հակադրութեան
ներքեւ առնուեցան, որոց հետ նաեւ
Հունգարացի Հէկի երեսփոխանն :
Ռուման ալ գաղթած են : Կրտսի նաեւ
թէ զինուոյ մէկ մասն ալ Լեհաստան
Մոսկուա և Բեռլինով պիտի գլու-
կուէին Ռուսաց կառավարութեան
գէտ՝ յեղափոխութիւն մը հանելու
համար : Հունգարիոյ մէջ բաւական
վնդդիւանակ ոսկիներ ցրուեր են ե-
ղեր, և անցեալները վիճինա գտնուող
նախկին բարձրագոյտի մ'անունն
ալ կը ինչուի այս գործին մէջ : Բայց
գործը բոլորովին անյայտ եղած,
ծախուած ոսկիներն յաւաքուած գը-
նացած և զէնքերը գրաւուած էին,
երբ յանկարծ 4500 Հունգարացի
Ռումանիա անցնելուն լուրն առնուե-
ցաւ, թէ և տակաւին անոնց ս'ը մը
նացած ըլլալը չի կարող լինի : Եթէ այս
ալ անցեալ տարի քանի մը Հայ լրագ-
րաց հրատարակած կողմնակալ յե-
ղափոխութեան մէկ երկրորդ տարագ-
րութիւնը չէ, քիչ օրէն կարեւոր լու-
րեր կ'առնուէր :

Շարժմ աւելի թղթակիւ մայ-
րաքաղաք եկած Եւրոպական թեր-

թերուն մէջ կարենէն հոկտ. 4 թուով
հեռագրեր մը կը տեսնուի ծանուցա-
նող թէ խմայիլ Հաղորդ փաշային և
Տէր-Ղուկասովի զօրաբաժնիները քա-
նի մ'անորոշ կռիւներ ըրեր են :

Իսկ Ռուսական աղբիւրէ ելած
հեռագրաւորը կը ծանուցանեն թէ
խմայիլ փաշայի զօրագունքներն յաղ-
թուելով եւ մղուեր են, և թէ Տէր
Ղուկասով զօրավարն խմայիլ փաշա-
յին զօրաբանակը Ռուսական հողէն
բոլորովին դուրս հաներ է :

Եւ վերջի փաշային եկած վերջին հե-
ռագրեր մը կը ծանուցանեն թէ Ռուսա-
կան 5-6 փաշա հետեւեալ և մէկ դունդ-
թաղախ զօրք Իլիլէի մօտ 20000 ոչ-
խար և 3000 երկն գումարած էին :
Օսմանեան հեծեալազօրաց դունդ մը
զօրեղապէս անոնց վրայ յարձակելով
քանի մը ժամ կռուէ ետեւ, Ռուսաց
զօրքը ցիրուցան եղեր և բոլոր դուա-
րն Օսմանեան հեծեալազօրաց ձեռքն
անցեր է, որը ոչխարներուն 3000 բ
Բլէյմա զրկեր են :

ՀՆՈՒՊՐԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պարբ. 15 հոկտ.
Փոթորիկ մ'ենելով, Նիկոպոլի կա-
մարը քաղաքացաւ, և հիմա անոյ դար-
ձը լատերու վրայ կըլլայ : Կանաւաւոր
հաղորդակցութիւնները վերահաստատե-
լու կաշխատուի ամենայն փութով :

Հունգարացի կամաւորաց Ռումանիա
արաւելուն կարեւորութեան վրայ արդ-
ուած տեղեկութիւնը խիստ չափազանց
են : Մանրամասնութիւնները գետ յայտ-
նի չեն :

Վիլնիւ 15 հոկտ.
Քոնստանտնուպոլիսի վրայ հեռու-
եալ հեռագրեր կը հրատարակէ Բլէյմա-
յին :

Ռումանիոյ սահմանակից եղող Թրան-
սիլանիոյ իշխանութիւններէն հեռագրով
ուղուած տեղեկութեանց նայելով, պի-
նաւ կամաւորաց իւր թէ Ռումանիոյ հողը
մոտ ըլլալուն վրայ ընտ ծանօթութիւն
չկայ : Անհար է որ 1800 մարդ սահմա-
նապահ կարենան անցնել առանց տեւ-
նուելու : Ռուման մեծ շահեկանութիւն
ունի զինուոյ թէ ինչ պատճառաւ այս
լուրն անպէս հաշուաւ և պաշտօնապէս
ծառարկեալ Պարբ. 15, լուր մը, որ ինչ-
պէս կը հաստատուի, հիմաւոր չէ :

Բեզուպոլի 15 հոկտ.
Կոստանտնուպոլիսի վրայ կը տը-
րանուի թէ պատերազմի խմայիլ վրայ
ամեն հասարակ զինուոր կրնայ սպայի
ատիժան բարձրագոյն զինուորական ար-
ժանեաց պատճառաւ :

Լոնդոն 15 հոկտ.
Լրագրերը կրտսն թէ հաշտարար միջ-
նորութիւն մ'ընելու խօսք կայ :

Կադիքս 15 հոկտ.
Անճրները բարեօրեցին հնձոց վիճա-
կը, հետեւեալ հիւսիսային Հնդկաստա-
նի մէջ սովի վտանգը փարաւեցաւ :

Փարիզ 14 հոկտ. իրիկուն.
Մէնի դաւաժան մէջ բոլոր հանրապե-

տական ընտրելիք (23 անձ) քուէից մե-
ծամասնութիւն ստացան, ի բաց առեալ
Փարիզի ութերորդ չըմանակին, ուր թուշ-
ծովագրեան ստացաւ մեծամասնութիւնը:
Փարիզի մէջ կատարեալ խաղաղու-
թեամբ կատարուեցաւ քուէարկութիւնը:
Փարիզ 13 հոկտ.

329 ընտրութիւններէն 317 արդէն
ծանօթ են: 311 հանրապետականը և
193 պահպանողականը ընտրուած են:
11 ընտրութիւնը կան համեմատականի
մնացած, մեծ մասը պահպանողականաց
նպատակով: Տասներկու ընտրութիւնը
կան դեռ անծանօթ:

Հաւանական է որ յառաջիկայ երես-
փոխանական ժողովը պիտի ունենայ 320
-323 հանրապետական և 203-210 պահ-
պանողական:

Արտաքին գործոց նախարար Տըքազ
դուրն ալ երեսփոխան ընտրուեցաւ:
Համեմատական քուէարկութիւնն հոկտ.
28ին պիտի կատարի:

Փարիզ 13 հոկտ.
Քանի մը լրագրիչը կը հաստատեն թէ
կառավարութիւնը քանի մ'աթիւ չափե-
ցաւ. բայց թէ՛ կառավարութիւնն և թէ՛
ընդդիմադիր կուսակցութիւնը խաբուե-
ցան իրենց յայտարարումէն: Յիշեալ լրա-
գրիչը կը յիշատակէ որ այս արդիւնքը կը դի-
րացնէ փոխադարձ դիմումներն, և այսպէս
վերջ կը գտնէ այս տաղանայն, յորմէ
ամեն մարդ յոգնած է:

ՀԵՌԱՅԻՄԻՅԱՆ ՏՈՒՅԻՄԻՅԱՆ ԷՆԿԼԱՆԴԵՐԻՆ
Լոնտրա 14 հոկտ.

Ռուսիոյ դաշնաժառանգ կայսրուհին
բանակը գտնուող Տէյլի Նիւդի թղթա-
կիցն յիշեալ բանակին վիճակը խիստ գէշ
կը նկարագրէ: Կը հաւատայ թէ չարա-
թէ մ'ի վեր անընդհատ տեղացող անձ-
րենները սարսափելի նեղութիւն պատճա-
ռեր են ուսանական դրաց: Մեծ մասը,
կըսէ, ոչ վրան ունին և ոչ տարցնող հան-
դերձ: Հանրապետական անանցանելի են, և
ամեն գործողութիւնը դադարած:

Վերջին օրերն օդը քիչ մը բարւոյն
է, բայց առանց Ռուսաց բանակին աը-
խուր վիճակը փոխելու:

Լոնտրա 13 հոկտ.
Փարիզէն հոս եկած հեռագիրը կը ծա-
նուցանէ թէ Գաղղիոյ երեսփոխանական
ընտրութեանց ընդհանուր արդիւնքն եղած
է հանրապետական մեծամասնութեան
110 ինքնը: Հանրապետականը պահ-
պանողականներէն աւելի աթիւ կորու-
սած են:

Լոնտրա 13 հոկտ.

Օսմ. Բոսն.	40 1/8
Փոխ.	1865 44
• 1869	40 1/4
• 1871	39
• 1872	48
• 1873	40 1/8
• Եղիպտ.	58 1/8
Անգլ. Բոսն.	95 13/16

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Կայսերական հրամանաւ՝
Վահան Էֆէնտին Պէրլին Օսման-
եան դեսպանատան առաջին քար-
տուղար անուանեցաւ:

ՎԷՏ. Սուլթանն առաջին կարգի
Օսմանիէ պատուանշան շնորհեց իւր
առաջին քարտուղար Սայիտ փաշա-
յին, ինչպէս նաև արքունեաց ֆէրիզ
և միանգամայն ծովային գործոց նա-
խարարի տեղապահ Սայիտ փաշային:

ՎԷՏ. Սուլթանն ուրբաթ օրը մի-
ջօրէի աղօթքէն ետեւ՝ կայսերական
թէշրիֆիէ շտեմալար նստելով՝ վոս-
փորի նեղքին մէջ պտտոյ մը ըրաւ մին-
չեւ Սէ ծովու բերանը: Գալփաքի
առջև հասած ժամանակ, Նորին Կ.
Վեհափառութիւնը թիկնապահ մը
զրկեց վիրաւորեալ զօրականաց հի-
ւանդանոցն աչքէ անցունելու և վե-
հապետին կողմէ վիրաւորեալները
մխիթարական խօսքերով քաջալերե-
լու:

Իրիկունը ՎԷՏ. Սուլթանը Հիւն-

քեար խիշէտիի ֆէօշիլը ճաշեց և
ժամը գիշերուան երեքին կայսերա-
կան պալատը վերադարձաւ:

Քերայի հեռագրական կայանը կը
ծանուցանէ թէ Բլէմլայի հետ հե-
ռագրական հաղորդակցութիւնը վե-
րահաստատու է:

Օսմանը լրագիրը կը ծանուցանէ
թէ Կ. Պօլսոյ քաղաքացեալութեան իշ-
խանութիւն արուեստ է 10 և 20 փա-
րանոց տոմսակներ հանել՝ եկեղեց-
եաց և սինակսիայից հանած ամուսկ-
ներուն առջ:

Հոռմէն կը հեռագրեն Հափսի
գործակալութեան թէ կայսերական
կառավարութեան Հասունեան գե-
րապաշտպանի նկատմամբ բռնած բա-
րեկամական վարմունքէն Հոռմի Բը-
րօսականտան մեծապէս գոհ ըլլա-
լով, յատուկ պատգամուոր մը պիտի
ղրկէ Մեծ-Եպարքոսին շնորհակալու-
թիւն յայտնելու:

Քառանկէ մ'ի վեր մայրաքա-
ղաքին մէջ 20 և 30 զրէնոյ կեղծ մե-
ծիտէներ շրջաբերութեան երաժ ըլ-
լալով, ոստիկանութիւնը գրամաններ
ները կը փնտռէ: Վերջապէս հինգ-
շաբթի գիշեր Քերայի ոստիկանու-
թեան հաղարարեալ Լաին Էֆէնտին Լ-
մին-Համի թաղը Գարապաշ փողոցին
մէջ Բանթալէօն Պէրլի անուն խա-
լայի մը բնակարանը կ'օխելով, զայն
և կ'ընդ գրամաններու թեան դառ-
ղած ժամանակին բռնել, և քովը
նէն 186 հատ 20նոց և 126 հատ ալ
հինգնոց կեղծ մեծիտէ գտաւ, ինչ-
պէս նաև գրամաններու թեան գոր-
ծիներն, և ամենը մէկէն ոստիկա-
նութեան դուռը փոխադրեց:

Եղած քննութիւններէն հասկըյ-
ուեր է նաև թէ ասիէց 13 օր առաջ
Բէրայի մէջ Պօրթուլութօ անուն ի-
տալացոյ մ'սպանութիւնն ալ այս
գրամաններէն ձեռք եղած է: Կե-
րեւի որ սպանեալը գրամաններէն
գաղտնեաց ծանօթ էր, և այս պատ-
ճառաւ գրամաններէն ալ անոր կ'ան-
քը բառնալու ձեռնարկէր է, որպէս
զի գաղտնիքը չյայտնէ:

Լա թիւրքի լրագիրը կը ծանու-
ցանէ թէ անցեալ երեքշաբթի գի-
շեր խախտուող Պաղար-պաշին քա-
նի մը չարագործք Պ. Ա. . հայադ-
գիին տանը պարտէզին պատը ծա-
կելով պարտէզը կը մտնեն, և եր-
բոր տանը դուռը բանալու կ'աշխա-
տէին, տան տէրն արթննալով վար
կը վազէ կնոջը հետ, որպէս զի տա-
նը դուռը ներսէն պաշտպանեն, բայց
գողերը դուռը կ'օտարելով ներս կը
խուժեն, և մին ատրճանակը Պ. Ա. . ի
վրայ պարպելով ձախ թիւն կը վի-
րաւորէ: Բայց վախճալով որ տուր-
ճանակին բռնութիւնը լուսելով մարդ-
վոյ կը հասնի, կը փախչին կերթան
սառնոց բան մը վերցնելու:

Ուրբաթ օրը Պ. Ա. . ի թիւն
մէջէն գնտակն հանուեցաւ, և վեր-
քէն ալ վտանգաւոր չէ:

Խոսկիւտարի կառավարիչը փու-
թալան խուզարկութիւններ կընէ
չարագործները գտնելու համար:

Կիրակի գիշեր մայրաքաղաքին
Սուլթան Սէրիմը թաղը հրդեհ պա-
տահելով երեք տուն այրեցան:

Խոսկի-Հումապի գայմադամն հե-
ռագրով լուր կուտայ թէ քաղաքին
մէջ ազատտանկոց թիւը 40000 հո-
գիւ կը հասնի, և սարսափելի վի-
ճակի մէջ են: Մեծ մասը ցնցոտի-
ներով ծածկեալ են, շատերը բոլո-

ւովին մերկ: Ուստի գայմադամն ան-
յապազ օգնութիւն կը խնդրէ:

Ռօտտութօն գրուած նամակներ
քաղաքին վիճակը խիստ տխուր կը
նկարագրեն՝ բազմաթիւ Պոլսոյ գաղ-
թականաց հան խռնած ըլլալուն պատ-
ճառաւ: Բոլոր պարագայ տուններէն
զատ վարժարաններն և եկեղեցեաց
բակերն ալ յիշեալ դժբաղդներուն
բնակութեան տրուած են: Վիճակ-
ներն վերջին ծայր թշուառ է: Չմեռը
կը մօտենայ և խեղճերը ոչ ուսելիք
ունին ոչ հազուադէպ: Տեղական իշ-
խանութիւնն ամեն օր հայ կը բաժ-
նէ անոնց, բայց ուրիշ օգնութիւն
ներ բաշխելու կարողութիւն չունի:
Դժբաղդաւոր քաղաքին բնակիչ-
ներն ալ առեւտրոց դադարման պատ-
ճառաւ՝ օգնութիւն ընելու կարող
չեն:

Վիշննայի Բօսնէսթօնտան Բօլի-
թիք լրագիրը՝ վախճանեալ Պուտտ
փաշայի թառն հաղարարեալ իղ-
ղէթ պէյլին հետ Նիքօլա Մեծ դըք-
սին մէկ խօսակցութիւնը կը հրատա-
րակէ, որ բաւական հետաքրքրա-
շարժ է:

Իղղէթ պէյլ Կարմիր-Մահիլին
վերաբերեալ գործի մը կարգադրու-
թեան համար Ռուսաց բանակին հը-
րամատարութեան կեդրոնը զրկը-
ւելով, ընդհանուր հրամանատար
Նիքօլա Մեծ դըքսին առջև հանուե-
ցաւ: Մեծ դըքսը պատուաւոր ըն-
դունելութիւն մ'ընելով իղղէթ պէ-
յին, հետեւ երկարօրէն խօսակցեցաւ,
և խօսակցութեան միջոցին Օսման-
եան Պաշլուպօղլուներուն և Չէրքէ-
զայ անդ թութիւններէն խստիւ դան-
դաւեցաւ:

Վիղզէթ պէյլ ալ Պուլղարներուն և
Խաղախներուն թուրք կանանց և
մանկանց վրայ գործած անգթու-
թիւններն յիշեցնելով, Մեծ դըքսն
հետեւեալ պատասխանը տուաւ. «Էր
կանոնաւոր զօրաց ընթացքն ստու-
գիւ գովութեան արժանի է. բայց
Պաշլուպօղլուները ճշմարիտ ճիւղ-
ներ են, իսկ Պուլղարաց և Խաղա-
խաց գալով, առաջինները չեմ պաշտ-
պաներ: Արժանի չեն որ անոնց հա-
մար կուսինք: Իսկ ինքնին բազմա-
թիւ Պուլղար հրացանի բռնել տալու
պարտաւորեցայ: Բայց խաղախները
մէկ անգամ միայն առ հարկի փա-
խըտական կանայք շարքեցին, Պի-
էլոյէն չարս քրիմէթը հեռու, ուր
այդ փախտակներն անտուռի մը մէջ
բանակած էին: Կայսրը զանոնք տեսնել
ուղեւով, Խաղախներու գունդ մը զըր-
կուեցաւ որ անտուր պաշարեց: Բայց
փախտակաց թուրքերը՝ Խաղախները
տեսնելուն պէս՝ իրենց կանայքն ու
մանկուքն անոնց առջև քշեցին, և
իրենք անոնց ետին պատասպարուե-
լով կրակ ընել սկսան մեր զօրաց վը-
րոյ: Խաղախներն ալ բնականաբար
զանոնք զարնելու համար կանայքն
ու աղայքը չինայելու հարկադրե-
ցան:»

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Է Ս Չ Ա Մ Ը Ո Ւ Մ Ո Ւ Մ Ի Է	
3 հոկտ. երկուշաբթի թիւն	10.32
4 հոկտ. երեքշաբթի առաւօտ	
բացուեցաւ	10.30
ժամ 6 ին	10.31
Բուլղարի երկաթուղի	Փր. 31
Թղթաղարամ	Լր. 187

ԸՆԹԱՅԳ ԱՐԺԵԹՎՈՅ

Կ. Պօլս 3 Հիտտեմեր	
Ստիւթ Եւթիւրակի բաժ. Անգլ. Լր.	3, 5
• Փոխանակութեան	2.10
Կ. Պօլսոյ Պանքային	2.28
Քրիտի Եւթիւրակ	2.
Քրիտի Օսթրո-Թիւրք	—
Փոխ. 1863	Ֆր. 52
• 1865	• 55
• 1869	• 49
• 1872	• 47

1873	48
Թրամուայ	Օսմ. Լր. 1 74
ԸՆԹԱՅԳ ԳՐԱՄՈՅ	
3 Հիտտեմեր	
Անգլ. Լր.	109
Նաթօլոն տիկի	87 3
Խիւթիւր Ռուս	88 30
Կըրքից	54 7
Հինգ Գրոնք	—
Հինգ նոց	117 20
Պրիւն	164 20

Ա.Չ.Գ.ԱՅԻՆ

Երուսաղէմայ Սիօն ամատաւարին
վերջին թուոյն մէջ հետեւեալ ուշագ-
րութեան արժանի տղերք կը կար-
գանք:

«Յաւօք սրտի այս անգամ Ազգ.
լրագրաց մէջ կարգացինք Ազգ. Ժո-
ղովոյ մէջ տեղի ունեցած յուզում-
ներն և պաշտօնէութեանց դէմ ե-
ղած անուանարկութիւններն: Ի հար-
կէ ամեն ժամանակ այսպիսի ընթացք
մի դատապարտելի է, ըստ որում
հետեւութիւնը միշտ կործանում է.
բայց մանաւանդ ներկայ պարագա-
յից մէջ, յորում տէրութիւնն և մեր
գժբաղդ ազգը մեծ տաղնապի և
ճգնաժամի մէջ են, անձնական կիր-
քերու տեղի տալը՝ պարզապէս ազ-
գասեցութիւն և ազգամատնու-
թիւն է:»

Նոյն թուոյն մէջ կը կարգանք
նաև հետեւեալն.

«Ամսոյ 24 ին Ասորոց Սրբաղան
Պատրիարքը՝ որ բաւական ժամանա-
կէ ի վեր Եւրօպա և Հիւսիսային
կը ճանապարհորդէր, տեղս ժամա-
նեց, և Ս.Ա.Թ.Ու.Յ. կողմէն սիրալիք և
պատուալիք կերպիւ ընդունուեցաւ:
Դիմաւորութեան զրկուած էին Գեր-
ներսէս եպիսկոպոսը, Արժ. Աւագ-
թարգման և Միլիտի վարդապետք
Նրիւս պահակներով: Նախ մեր վան-
քը եկաւ, և Ս. Գլխադիր լրայ ուխտ
և երկրպագութիւն ընելէ զինք ի
Պատրիարքարան երաւ, ուր Ս. Պատ-
րիարք մեծ հիւրասիրութեամբ ըն-
դունեց. բաւական տեսակցութեան
յետոյ իրենց վանքը գնաց՝ վանուցս
եպիսկոպոսաց և վարդապետաց ու-
ղեկցութեամբ. իսկ երկրորդ օրն
Ամեն. Ս. Պատրիարքը այցելութեան
գնաց:»

Բուսճուգի Հայոց՝ Մէծիսի խա-
րէի անգամ՝ Բաղաճեան Յակօր է-
ֆէնտիի ձեռնեղեցութեամբ ի նը-
պաստ Օսմ. բանակին ըրած անձ-
նօրիութիւնին վեհ. Սուլթանին
գոհունակութեան արժանացած լի-
նելով, Պալատան Ս. քարտուղար
Սայիտ փաշա յատուկ գրով մը հա-
ղորդած լինելով կայսեր շնորհակա-
լութիւնը Բուսճուգի Հայոց, այս ան-
գամ Բուսճուգի հրամանատար Գայ-
սէրի Ահմէտ փաշա առ Պալատն ուղ-
ղած հեռագրաւ մը կ'իմացնէ թէ
Հայք՝ Սուլթանին շնորհակալութեան
գիրն երբ ստացան՝ չգիտէին թէ
ինչ կերպով յայտնեն իրենց երախ-
տագ խոսքիւն, ուստի և ամեն օր
եկեղեցիներն յաճախելով, վասն յա-
ջողութեան Օսմ. զինուոց կազմին
եղեր, և կը յաւելու ըսել թէ, ար-
դարեւ Հայոց այս անձնօրիութիւնն
ու հաւատարմութիւնը մեծ գովու-
թեան արժանի է: Մէծհաւան Հաւաքի

ԹՇՈՒԱՌՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԳՈՒԹ
Խօսեցաւ ի լաւութի Հայ-Գրական Ընկերութեան
Գումարաւ, 1877 սեպտ. 18
(Ծր. Դե. Բե. 2033)
Ժ.

Չուղեմ բազմապատկել աւելի այս տը-
լուր պատկերներն. — բաւական վատա-
յոցի աղբիւ ունկնդիրներու — շատ են:

